

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 19.2.2002
KOM(2002) 89 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**RESULTATTAVLE FOR GENNEMFØRELSEN
AF DEN SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITISKE DAGSORDEN**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	Beskæftigelsessituationen og situationen inden for det sociale område.....	3
3.	Gennemførelsen af den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden.....	6
3.1.	FLERE OG BEDRE JOB	6
3.2.	FOREGRIBELSE OG UDNYTTELSE AF ÆNDRINGER	12
3.3.	FREMME AF SOCIAL INTEGRATION.....	16
3.4.	MODERNISERING AF DEN SOCIALE BESKYTTELSE	21
3.5.	FREMME AF LIGEBEHANDLING AF MÆND OG KVINDER.....	22
3.6.	STYRKELSE AF DET SOCIALE ASPEKT AF UDVIDELSEN OG DEN EUROPÆISKE UNIONS FORBINDELSER UDADTIL	24
4.	Konklusion og fremtidsudsigter	26

1. INDLEDNING

Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden er EU's køreplan for en modernisering og forbedring af den europæiske samfundsmodel, som skal gennemføres ved at investere i mennesker og bygge en aktiv velfærdsstat. Den skal bidrage til at nå det strategiske mål, der blev fastsat ved mødet i Det Europæiske Råd i Lissabon i marts 2000.

Det er dens formål at imødegå de fælles udfordringer, som EU står over for, og samtidig sikre, at de nye muligheder bliver udnyttet fuldt ud. Det centrale ved denne dagsorden er at udmønte Lissabon-målet - der blev yderligere udviklet ved efterfølgende møder i Det Europæiske Råd - ved at skabe et dynamisk og gensidigt styrkende samspil mellem den økonomiske politik, beskæftigelsespolitikken og social- og arbejdsmarkedspolitikken.

Dagsordenen bør styrke social- og arbejdsmarkedspolitikken som en produktiv faktor såvel som solidaritet og social retfærdighed. Fremme af 'kvalitet' er en væsentlig drivkraft bag denne dagsorden.

Både Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd understregede betydningen af en årlig resultattavle, så man har hånd i hanke med resultaterne og kan kontrollere engagementet og bidragene fra de forskellige aktører, når det gælder gennemførelsen af denne dagsorden.

Referencegrundlaget, som anvendes til at måle fremskridtene med, er Kommissionens meddelelse¹ fra juni 2000 og de politiske retningslinjer, der blev vedtaget ved Det Europæiske Råds møde i Nice i december 2000. Dette er den anden resultattavle over fremskridt, der er udarbejdet indtil nu.

Denne resultattavle kompletterer den årlige synteserapport til Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona, for så vidt angår de aktioner, der indgår i den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden².

2. BESKÆFTIGELSESSITUATIONEN OG SITUATIONEN INDEN FOR DET SOCIALE OMRÅDE

Væksten i beskæftigelsen i 2000 var den stærkeste, vi har oplevet i det sidste årti. Der blev skabt næsten tre millioner nye arbejdspladser. Den bragte beskæftigelsesfrekvensen op på 63,3% – 1% mere end i 1999 – men den er stadig næsten 4% under det mål for mellemlangt sigt, der blev fastsat i Stockholm og 7% under Lissabon-målet for 2010. Ifølge de seneste skøn bør beskæftigelsen øges med 1,1%, og beskæftigelsesfrekvensen bør nå op på 64% i 2001.

I perioden 1998-2000 blev der skabt flere fuldtids- end deltidsjob. Fuldtidsjobbene tegnede sig for næsten 70% af de nettojob, der blev skabt i 2000, og det er en stigning fra 60% i 1999 og 54% i 1998.

¹ KOM(2000) 379 af 28.6.2000

'Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden'

Europa-Parlamentets beslutning af 25.10.2000; Rådets godkendelse den 28.11.2000.

² KOM(2002) 14 af 15.1.2002.

'Meddelelse fra Kommissionen til Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona: Lissabon-Strategien — Gennemføre forandringer'.

Arbejdsløshedsprocenten faldt fra 9,1% til 8,2% i 2000, og antallet af ledige faldt med 1,5 million - det største fald i 10 år. Det bragte det samlede antal ledige ned på et stadig meget højt niveau på 14,5 million. Langtidsledigheden faldt hurtigere end den overordnede ledighed og nåede ned på 3,6%. For 2001 skønnes den gennemsnitlige arbejdsløshedsprocent at være 7,7% for EU-15, hvilket svarer til et fald i antallet af ledige på næsten en million og til 8,4% for euroområdet vedkommende.

Resultaterne af strukturreformerne af de europæiske arbejdsmarkeder er ved at blive tydelige, bl.a. med hensyn til vækstens øgede beskæftigelsesintensitet, øget jobskabelse inden for højteknologiske og vidensintensive sektorer - hvilket afspejler overgangen til en vidensbaseret økonomi - og en stor tilgang af kvinder til arbejdsmarkedet. De højteknologiske og vidensintensive sektorer stod bag den seneste jobskabelse og bidrog med over 60% af den samlede skabelse af 10 millioner nye job mellem 1995 og 2000. Dette var ikke alene til gavn for de højt kvalificerede arbejdstagere, men også for personer med en kort eller mellemlang uddannelse i disse sektorer. Over 1,6 millioner af de nye job blev besat af kvinder, hvis beskæftigelsesfrekvens steg fra 52,8% i 1999 til 54% i 2000 og skønnes at have nået 54,7% i 2001.

Der er imidlertid stadig strukturelle svagheder i beskæftigelsen, som kræver en fortsat og øget opmærksomhed:

- Der er en lav beskæftigelsesfrekvens blandt ældre arbejdstagere: skønsmæssigt 38,8% i 2001 sammenlignet med Stockholm-målet på 50% for 2010.
- Der er betydelige kønsskævheder: 18% hvad angår beskæftigelsesfrekvens og 14% hvad angår løn.
- Der er høje arbejdsløshedsniveauer: omkring 8% af arbejdsstyrken, hvoraf 3,6% er langtidsledige, og over 16% er unge.
- De regionale forskelle hvad angår beskæftigelse og arbejdsløshed er stadig meget store.

På kort sigt vil EU-økonomien som følge af den svagere økonomiske udsigt for 2001 og 2002³ ikke kunne tilbyde det samme beskæftigelsesfremmende miljø. Den økonomiske afmatnings omfang og varighed er endnu uvis, og det gælder også dens indvirkning på beskæftigelsen.

I sit bidrag⁴ til det uformelle møde i Det Europæiske Råd i Gent i oktober 2001, præsenterede Kommissionen en analyse af den økonomiske afmatning og fremhævede, at alle de større regioner i verden allerede oplevede en afmatning inden de dramatiske hændelser den 11. september i USA. Til trods for stærke fundamentale betingelser gik EU ikke fri af afmatningen, og man kunne allerede mærke indvirkningen på beskæftigelsen i anden halvdel af 2000 i nogle medlemsstater og i forskellig grad i forskellige sektorer af økonomien.

³ F.eks. Kommissionens økonomiske prognoser for 2001-2003 – den europæiske økonomi; økonomiske tendenser nr. 10/11 – 2001).

⁴ KOM(2001) 611 af 17.10.2001

'Overview of EU action in response of the events of 11 September and assessment of their likely economic impact' (Oversigt over EU's foranstaltninger som reaktion på hændelserne den 11. september og vurdering af deres sandsynlige økonomiske indvirkning).

Analysen blev uddybet i den årlige synteserapport⁵ til Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona, og navnlig de meget forskellige økonomiske og politiske vilkår, som var fremherskende i marts 2000 eller endda på tidspunktet for sidste års forårsmøde i Det Europæiske Råd, blev fremhævet. Ikke desto mindre kunne det dokumenteres, at der er grund til forsigtig optimisme og tro på, at den øjeblikkelige konjunkturedgang bliver kortvarig.

Alligevel havde den økonomiske afmatning henimod slutningen af 2001 allerede bragt det månedlige fald i arbejdsløshedsprocenterne til ophør. Disse tendenser udgør en udfordring for aktive arbejdsmarkedspolitikker, der skal hjælpe de ledige til at vende tilbage til arbejdsmarkedet og bekæmpe langtidsledigheden. De kræver også et engagement over for Lissabon-strategien, der tager sigte på en øget arbejdsmarkedsdeltagelse, navnlig for kvinder og ældre.

I modsætning til den almindelige accept af, at den økonomiske situation og beskæftigelsessituationen overordnet har forbedret sig op til 2001, er opfattelsen af tendenserne for fattigdom og social udstødelse ret så ulig i de forskellige medlemsstater.

Fattigdom og social udstødelse er fortsat almindelig udbredt i Den Europæiske Union, men problemets omfang og karakter varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat. Da der imidlertid stadig er et problem med en mangel på betimelig og sammenlignelig statistik, er det ikke muligt at fange et fuldstændigt billede af de seneste tendenser. Dette indebærer også, at det er vanskeligt at vurdere virkningerne af perioden med økonomisk vækst, den faldende arbejdsløshed og den stigende beskæftigelse i anden halvdel af sidste tiår.

Hvad indkomstfordelingen angår, fremhæver de data fra Det Europæiske Fællesskabs Husholdningspanel (1997), der præsenteres som en strukturindikator, som understøtter den årlige synteserapport, betydelige uligheder i indkomstfordelingen pr. person. Forholdet mellem de 20%, der tjener mest, og de 20%, der tjener mindst i indkomstfordelingen, er 5,7 for EU som helhed, og det er et tal, der dækker over store forskelle mellem medlemsstaterne imellem⁶.

Af særlig bekymring er den stadig store andel mennesker, der lever af lave indkomster. Omkring 18% af befolkningen eller over 60 millioner mennesker lever under fattigdomstærsklen, idet de lever under en tærskelværdi defineret som 60% af medianindkomsten. Også her er der en betydelig variation mellem medlemsstaterne imellem, hvor andelen af befolkningen, der lever under tærsklen, ligger på mellem 8% og 23%⁷.

Hvis det ikke var for sociale overførsler - eksklusive pensioner - ville 26% af befolkningen i EU leve i fattigdom sammenlignet med de nuværende 18%. Dette er et konkret eksempel på, hvordan det europæiske samfund ville se ud uden socialpolitik⁸. Desuden, når man ser på fattigdom og social udstødelse, må det, der kan give anledning til særlig bekymring, være den situation, hvor folk lever af en lav indkomst over en længere periode. 9% eller cirka 30

⁵ KOM(2002) 14 af 15.1.2002.

'Meddelelse fra Kommissionen til Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona: Lissabon-Strategien — Gennemføre forandringer'.

⁶ Se strukturel indikator IV.1 - Indkomstfordeling. Kilde: SEK(2002) 29, bilag 2 i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene til støtte for Kommissionens rapport til mødet i Det Europæiske Råd i Barcelona i foråret.

⁷ Se strukturel indikator IV.2.2 - Fattigdomsrisiko efter sociale overførsler. Kilde: se foregående fodnote.

⁸ Se strukturel indikator IV.2.1 - Fattigdomsrisiko før sociale overførsler. Kilde: se foregående fodnote.

millioner mennesker befandt sig i konstant fattigdomsrisiko med en variation medlemsstaterne imellem på mellem 3% og 15%⁹.

3. GENNEMFØRELSEN AF DEN SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITISKE DAGSORDEN

I Kommissionens meddelelse fra juni 2000 kunne man i bilag 1 finde forslag og initiativer, som Kommissionen ville fremsætte, samt en tidsplan. Alle de initiativer, der var bebudet for 2000 og 2001, er blevet fremsat, og forberedelserne til større tiltag - såsom den dybtgående revision af den europæiske strategi for beskæftigelsen og den nye strategi om sikkerhed og sundhed - går i den rigtige retning. De nødvendige indledende skridt er derfor blevet taget. Nogle initiativer har ført til beslutninger, andre er stadig på forhandlingsbordet.

Frem for at give en detaljeret beskrivelse af de foranstaltninger, der er truffet af Kommissionen, udgør nedenstående oversigt et omfattende overblik over foranstaltninger og resultater og peger, hvor dette måtte være relevant, på de forskelle aktørers rolle i forbindelse hermed. I betragtning af at gennemførelsen af den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden stadig er i en tidlig fase, og der for nylig er blevet fremsat nye forslag, som er blevet sendt til de andre institutioner og aktører, udgør disse nye foranstaltninger imidlertid en væsentlig del af resultattavlen.

Dette overblik opbygning følger de politiske retningslinjer vedrørende den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden, der blev godkendt af Det Europæiske Råd i Nice.

3.1. FLERE OG BEDRE JOB

Øget aktiv beskæftigelse og bekæmpelse af langtidsledighed

Det Europæiske Råd i Lissabon gjorde arbejdet for at nå fuld beskæftigelse til en hovedprioritet for Den Europæiske Union¹⁰. Den drivende kraft i Lissabon-dagsordenen, der var baseret på flere og bedre job, blev støttet af Det Europæiske Råd i Stockholm, hvor stats- og regeringscheferne supplerede Lissabon-målene med kvantitative mål for perioden indtil 2005 såvel som et særligt mål for ældre arbejdstagere¹¹. Medlemsstaterne blev anmodet om at definere fælles tilgange og indikatorer om kvalitet i arbejdet. Der blev anmodet om flere initiativer til fordel for kvalifikationer og mobilitet. Rådet og Kommissionen blev opfordret til at forelægge en fælles rapport om, hvordan man kan øge deltagelsen i arbejdsstyrken og tilskynde ældre til at blive længere på arbejdsmarkedet.

Kvalitet i arbejdet

Arbejdskvantitet bør ikke sættes op mod arbejds kvalitet. Rent konkret er den vej, som EU har valgt, at øge kvaliteten i arbejdet som et bidrag til øget beskæftigelse. Dette fremgik klart af de politiske retningslinjer fra Lissabon - 'flere og bedre job' - og Stockholm og var også tydeligt i den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden, der blev vedtaget i Nice. Der blev fremsat et konkret forslag om at gå videre med dette i Kommissionens meddelelse fra

⁹ Se strukturel indikator IV.3 - Konstant fattigdomsrisiko. Kilde: samme som foregående fodnote.

¹⁰ Mål vedtaget i Lissabon: forøgelse af beskæftigelsesfrekvensen til så tæt på 70% som overhovedet muligt inden 2010 og en forøgelse af antallet af kvinder på arbejdsmarkedet til 60% i 2010, samtidig med at der tages hensyn til medlemsstaternes forskellige udgangspunkter.

¹¹ Det specificerede fællesskabsmålet om at nå 67% for den samlede beskæftigelsesfrekvens og 57% for kvinders beskæftigelsesfrekvens inden 2005. Det satte ligeledes et mål på 50% for beskæftigelsesfrekvensen for ældre (55-64-årige), der skulle nås inden 2010.

juni om investering i kvalitet, og det er indarbejdet i retningslinjerne for beskæftigelse for år 2002.

Efter rapporten fra Beskæftigelsesudvalget enedes Rådet om alle de væsentlige bestanddele i kvalitet og de ledsagende overordnede indikatorer såvel som kontekstbestemte indikatorer, der skal gøre det muligt at overvåge forandringer og måle fremskridt. Arbejdet er imidlertid ikke afsluttet endnu. Det socioøkonomiske forskningsprogram, som tilskynder til og støtter forskning i udvikling af indikatorer med henblik på at måle kvalitet i arbejdet, kunne komme til at spille en vigtig rolle i denne forbindelse.

- Meddelelse om investering i kvalitet¹²
- Kvalitetsmål indarbejdet i retningslinjerne for beskæftigelsen for 2002
- Kvalitetsindikatorer godkendt af Det Europæiske Råd i Laeken

En styrkelse og fortsættelse af den samordnede strategi for beskæftigelsen

En ny beskæftigelsespakke blev foreslået af Kommissionen den 12. september 2001, og den blev - efter høring af Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og Det Økonomiske og Sociale Udvalg - vedtaget af Rådet den 3. december og forelagt for topmødedeltagerne i Laeken.

Det fremgik af analysen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker i den fælles beskæftigelsesrapport for 2001, at der alt andet lige var gjort betydelige fremskridt, selv om der stadig var nogle uløste strukturelle udfordringer tilbage. Vurderingen af de resultater og fremskridt, der er nået på beskæftigelsesområdet, forenet med de mindre gunstige økonomiske udsigter viser, at reformerne af arbejdsmarkedet ufortrødent bør fortsættes.

Når man ser på de fire søjler i beskæftigelsesstrategien, er policy-mixet¹³ stadig skævt til fordel for aktioner under søjlen for beskæftigelsesegnerhed efterfulgt af søjlen for iværksætterkultur. Aktionerne under søjlerne for tilpasningsevne og lige muligheder er stadig relativt svage. Selv om partnerskaberne mellem de offentlige myndigheder og arbejdsmarkedets parter har udviklet sig, er det ikke altid nemt at identificere de specifikke bidrag fra arbejdsmarkedets parter. Dette er navnlig tilfældet for så vidt angår søjlen for tilpasningsevne.

Der er gjort tydelige fremskridt med at udvikle *livslang uddannelse*, som nu er en etableret politisk prioritering i hele Den Europæiske Union. I omkring halvdelen af medlemsstaterne har man nu helhedsstrategier for livslang uddannelse, men man er først lige begyndt at gennemføre disse strategier. En svaghed, som der skal gøres noget ved, er, at kun få medlemsstater har fastsat mål for øgede investeringer i menneskelige ressourcer eller deltagelse i videreuddannelse.

¹² KOM(2001)313 af 20.6.2001

'Beskæftigelses-, social- og arbejdsmarkedspolitikken: investering i kvalitet'
Europa-Parlamentets beslutning af 29/11/2001; Rådets godkendelse den 3.12.2001.

¹³ I forbindelse med gennemførelsen af beskæftigelsesretningslinjerne betyder udtrykket "policy mix" balancen mellem de fire søjler i retningslinjerne.

Fremskridtene i reformerne af understøttelsessystemer og incitamentsstrukturer virker ofte utilstrækkelige til at fremme deltagelsen, og interaktionen mellem skatte- og understøttelsessystemerne kræver større opmærksomhed.

De fleste medlemsstater mangler en helhedsstrategi for integration af ligestillingsaspektet. Foranstaltninger til at mindske den vedvarende høje lønforskel mellem mænd og kvinder er begrænsede, og der er næsten ingen nye initiativer til at fremme kvinders deltagelse i beslutningstagningen. Adgangen til børnepasning er stadig utilstrækkelig i mange medlemsstater, og der er endnu ingen klar strategi for spørgsmålet om pleje af ældre eller andre omsorgskrævende personer.

Hvad angår beskæftigelsesretningslinjerne for 2002, har Kommissionen med støtte fra de andre EU-institutioner valgt at sikre kontinuitet for 2002 i betragtning af de betydelige ændringer, der fandt sted i 2001, og den grundige revision, der er planlagt i 2002. De nye beskæftigelsesmål, der blev vedtaget i Stockholm, såvel som et nyt særskilt horisontalt mål om kvalitet i arbejdet er indarbejdet i retningslinjerne.

Et sæt af beskæftigelseshenstillinger er ligeledes blevet sendt til medlemsstaterne.

Der blev i 2001 indledt et omfattende arbejde i tæt samarbejde med de nationale myndigheder om en evaluering af beskæftigelsesstrategien for at forberede 5 års gennemgangen i 2002.

Der er også blevet gjort fremskridt med vedtagelsen af en afgørelse om Fællesskabets tilskyndelsesforanstaltninger på beskæftigelsesområdet. En fælles holdning blev vedtaget af Rådet i juni 2001, der tog hensyn til Europa-Parlamentets udtalelse. Handlingsprogrammet forventes at blive vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet om kort tid.

Beskæftigelsesstrategien er udarbejdet under hensyn til overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker, hvilket understreger, at den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken forstærker hinanden gensidigt.

De vigtigste foranstaltninger

- Vedtagelse af den fælles rapport om beskæftigelsen for 2001, retningslinjerne for beskæftigelsen for 2002 og henstillingen om gennemførelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik.¹⁴
- Handlingsprogram om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger (fælles holdning i juni – andenbehandling i Europa-Parlamentet)¹⁵

¹⁴ KOM(2001) 438 af 12.9.2001
'Udkast til den fælles beskæftigelsesrapport for 2001'
Europa-Parlamentets beslutning den 24.10.2001; Rådets formelle vedtagelse den 3.12.2001
KOM(2001) 511 af 12.9.2001
'Proposal for a Council Decision on Guidelines for Member States' employment policies for the year 2002' (forslag til Rådets beslutning om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker for 2002)
Europa-Parlamentets beslutning den 29.11.2001; Rådets godkendelse den 3.12.2001; og
KOM(2001) 512 af 12.9.2001
'Henstilling med henblik på Rådets henstilling om gennemførelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik'
Rådets godkendelse den 3.12.2001.

¹⁵ KOM(2000) 459 af 20.7.2000

Den Europæiske Socialfonds rolle

Som angivet i beskæftigelsesretningslinjerne støtter og kompletterer Den Europæiske Socialfond medlemsstaternes aktiviteter, der understøtter udviklingen af deres arbejdsmarkeder og deres menneskelige ressourcer, navnlig inden for rammerne af den europæiske beskæftigelsesstrategi og de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen. Et overblik over de programmer, der blev vedtaget i 2000, viser, at over halvdelen af støtten for programmeringsperioden 2000-06 vil gå til projekter vedrørende beskæftigelsesegnethed, bl.a. til fremme af aktive arbejdsmarkedspolitikker og forebyggelse af arbejdsløshed. Et betydeligt beløb er rettet mod projekter vedrørende arbejdsstyrkens tilpasningsevne og udviklingen af forskellige koncepter for livslang uddannelse. Den Europæiske Socialfond fremmer ligeledes SMV-orienterede aktiviteter og yder bistand til virksomhedsopretninger og jobskabelse, og ud over inddragelse af ligestillingsaspektet i alle finansierede aktiviteter er der planer om særlige aktioner, der har til formål at forbedre kvinders adgang til og deltagelse i arbejdsmarkedet.

Gennemførelsen af programmerne bør ske fleksibelt i medlemsstaterne, idet der tages hensyn til de ændrede omstændigheder, som beskæftigelsesstrategien forfølges under. Et land har indført kontinuerlig overvågning af sammenhængen mellem de nationale handlingsplaner og programmer under Den Europæiske Socialfond. Denne tilgang kan vælges af andre medlemsstater inden for rammerne af deres overvågningsprocesser, som det fremgår af den nye forordning om strukturfondene¹⁶.

De vigtigste foranstaltninger

- Aftaler med medlemsstater om fællesskabsstøtterammer og andre programmeringsdokumenter i forbindelse med Den Europæiske Socialfond
- Vedtagelse af 17 operationelle programmer i forbindelse med EQUAL

Beskæftigelsesstrategiens lokale og regionale dimension

Inden for rammerne af nye og forbedrede styreformer er der blevet rettet særlig opmærksomhed mod at styrke beskæftigelsespolitikens regionale og lokale dimension. Selv om den overordnede fastlæggelse af beskæftigelsesstrategien finder sted på europæisk plan, afhænger dens formulering og vellykkede gennemførelse i høj grad af lokale aktører. Dette kræver mobilisering af alle tilgængelige ressourcer, og der er brug for aktiv støtte fra de regionale og lokale myndigheder.

Denne dimension tages op for at sikre, at den rige erfaring og ekspertise på disse niveauer kan deles videst muligt. Derfor foreslog Kommissionen, at man udbredte viden om bedste praksis både inden for og mellem medlemsstaterne. Den foreslog også, at man udviklede lokale beskæftigelsesstrategier, der hang sammen med de nationale handlingsplaner og reflekterede prioriteterne på lokalt plan.

'Fællesskabets tilskyndelsesforanstaltninger på beskæftigelsesområdet'
Rådet: vedtagelse af fælles holdning den 25.6.2001; EFT C 301 af 26.10.2001, s. 14
Europa-Parlamentets andenbehandling den 23.10.2001.
¹⁶ Forordning (EF) nr. 1260/1999, artikel 36.

De vigtigste foranstaltninger

- Kommissionens meddelelse "Lokal handling til fordel for beskæftigelsen - Den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi"¹⁷
- Kommissionens meddelelse om styrkelse af den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi¹⁸
- Indkaldelse af forslag i henhold til artikel 6 ESF til støtte af projekter om udvikling af lokale beskæftigelsesstrategier¹⁹

Informationssamfundets beskæftigelsesmæssige og sociale dimension

En hurtig overgang til den vidensbaserede økonomi er et element, der er centralt i Lissabonstrategien. Den beskæftigelsesmæssige og sociale dimension er blevet behandlet i en benchmarkingrapport, der understreger informations- og kommunikationsteknologiernes (IKT's) stadig større indvirkning på job, uddannelse og arbejdstilrettelæggelse. Der er desuden blevet fremsat en handlingsplan for *elearning*, der beskriver morgendagens uddannelse.

IT-akkreditering, der er en af bestanddelene i det overordnede *eEurope*-initiativ, er blevet behandlet af gruppen af fremtrædende eksperter vedrørende informationssamfundets beskæftigelsesmæssige og sociale aspekter; det pegede på det europæiske pc-kørekort som en mulig akkrediteringsordning og anmodede om, at det fremtidige arbejde med at udvikle et IT-kvalifikationsbevis kom til at indgå i *elearning*handlingsplanen, således om det allerede er hensigten ifølge handlingsplanen.

De vigtigste foranstaltninger

- Meddelelse om *eEurope* 2002 – Virkning og indsatsområder²⁰
- Rapport om benchmarking som opfølgning på Kommissionens meddelelse "Strategier for job i informationssamfundet"²¹
- Meddelelse om handlingsplan for *elearning*²²

¹⁷ KOM(2000) 196 af 7.4.2000
'Lokal handling for beskæftigelsen - Den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi'
Europa-Parlamentets beslutning af 30.11.2000; EFT C 228 af 13.8.2001, s. 128.

¹⁸ KOM(2001) 629 af 7.11.2001
'Styrkelse af den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi'.

¹⁹ EFT C 306 af 31.10.2001.

²⁰ KOM(2001) 140 af 13.3.2001
'*eEurope* 2002 – Impact and priorities' - en meddelelse til Det Europæiske Råds forårsmøde i Stockholm den 23.-24.3.2001'
Rådets beslutning den 8.10.2001; EFT C 292 af 18.10.2001, s. 6
Rådets beslutning den 6.12.2001.

²¹ SEK(2001) 222 af 7.2.2001
'Benchmarking report following-up the "Strategies for Jobs in the Information Society" '
(benchmarkingrapport som opfølgning på "Strategier for job i informationssamfundet").

²² KOM(2001) 172 af 28.3.2001
'Handlingsplan for *elearning* - Overvejelser om fremtidens uddannelse'
Rådets beslutning den 13.7.2001; EFT C 204 af 20.7.2001, s. 3.

Mobilitet

Desuden kræver et vidensbaseret Europa nye initiativer, der kan lette mobiliteten, bl.a. for undervisere, forskere, erhvervslærere og personer under erhvervsuddannelse. Disse målgrupper er blevet behandlet i en henstilling fra Europa-Parlamentet og Rådet af 10. juli 2001²³. Kommissionen vedtog ligeledes en meddelelse om en mobilitetsstrategi for det europæiske forskningsrum²⁴. I slutningen af februar 2001 vedtog Kommissionen en meddelelse om de nye arbejdsmarkeder i EU, der er åbne for alle og giver adgang for alle²⁵. Dette initiativ sigter på at fjerne barriererne for mobilitet og øge færdighedsniveauerne for den europæiske arbejdsstyrke på alle niveauer. Det førte til oprettelsen af en taskforce for kvalifikationer og mobilitet på højt niveau, hvis rapport vil bidrage til udviklingen af en handlingsplan om mobilitet, som vil blive fremsat i begyndelsen af 2002. Med hensyn til udvikling af færdigheder blev der desuden forelagt et arbejdsprogram for uddannelsessystemernes konkrete mål²⁶.

Disse foranstaltninger på beskæftigelsesområdet bør suppleres med konkrete fremskridt med hensyn til koordineringen af de sociale sikringsordninger. Rådet har gjort fremskridt med koordineringen af de sociale sikringsordninger ved at vedtage parametrene for en modernisering af forordning (EØF) 1408/71. For at sikre yderligere pensionsrettigheder for arbejdstagere, der bevæger sig inden for Den Europæiske Union, er der i juli 2001 oprettet et udvalg, der skal se på de supplerende pensioner²⁷.

De vigtigste foranstaltninger

- Oprettelse af en taskforce for kvalifikationer og mobilitet - dens rapport fra december 2001 vil bidrage til udvikling af en handlingsplan om mobilitet, som vil blive fremsat i begyndelsen af 2002²⁸
- Meddelelse om livslang uddannelse²⁹

²³ KOM(1999) 708 af 21.1.2000
'Mobilitet i Det Europæiske Fællesskab for studerende, personer under erhvervsuddannelse, unge volontører, undervisere og erhvervslærere'
Undertegnet af Europa-Parlamentet og Rådet den 10.7.2001;
EFT L 215 af 9.8.2001, s.30.

²⁴ KOM(2001) 331 af 20.6.2001
'En mobilitetsstrategi for det europæiske forskningsrum'
Rådets beslutning den 10.12.2001.

²⁵ KOM(2001) 116 af 28.2.2001
'Nye arbejdsmarkeder i EU, der er åbne for alle og giver adgang for alle'
Rådets beslutning den 13.7.2001
EFT C 204 af 20.7.2001, s. 2.

²⁶ KOM(2001) 501 af 7.9.2001
Meddelelse fra Kommissionen - Udkast til detaljeret arbejdsprogram for opfølgning af rapporten om uddannelsessystemernes konkrete fremtidige mål.

²⁷ K(2001) 1775 af 2.7.2001
'Kommissionens afgørelse af 9.7.2001 om nedsættelse af et udvalg vedrørende supplerende pensioner'
EFT L 196 af 20.7.2001, s. 26.

²⁸ Oprettelse af en taskforce for kvalifikationer og mobilitet som opfølgning på Det Europæiske Råd i Stockholm og Kommissionens meddelelse.

²⁹ KOM(2001) 678 af 21.11.2001
'Realiseringen af et europæisk område for livslang læring'.

- Vedtagelse af parametre for modernisering af forordning 1408/71 om koordineringen af de sociale sikringsordninger³⁰

3.2. FOREGRIBELSE OG UDNYTTELSE AF ÆNDRINGER

Øget inddragelse af arbejdstagerne i udnyttelsen af ændringer

Rådets endelige godkendelse af en forordning om statut for det europæiske selskab og direktiv om medarbejderindflydelse i sådanne selskaber er et af de væsentlige resultater i 2001. Det vil være et meget vigtigt aspekt, når det gælder om at gøre det muligt for virksomhederne at gøre bedre brug af det indre marked, da det vil forbedre de organisatoriske og ledelsesmæssige spørgsmål. Her har man overvundet en vigtig hurdle med hensyn til forskellige sæt af regler og procedurer for virksomheder, der opererer i Den Europæiske Union. Man er nået til enighed om særlige regler for medarbejderindflydelse i denne nye type selskaber.

Endvidere har både Rådet og Europa-Parlamentet vedtaget et direktiv om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab. Også overførselsdirektivet fra 1977 og 1988 er blevet kodificeret i 2001³¹

De vigtigste foranstaltninger

- Statutten for det europæiske selskab og direktivet om medarbejderindflydelse (godkendt)³²
- Direktivet om information og høring (godkendt)³³
- ESF-støtte i henhold til artikel 6 til 35 innovative foranstaltninger vedrørende tilpasningen til den nye økonomi inden for rammerne af den sociale dialog³⁴

³⁰ KOM(1998) 779 af 21.12.1998
Forslag til Rådets forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger: Parametre for modernisering af forordning nr. (EØF) 1408/71

³¹ Konklusioner fra Rådet (arbejds- og socialministrene) den 3.12.2001.
KOM(2000) 259

'Tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter eller af dele af virksomheder eller bedrifter'
Europa-Parlamentets udtalelse ved førstebehandling den 15.10.2000; Rådets beslutning: Direktiv 2001/23/EF af 12.3.2001
EFT L 82 af 22.3.2001, s. 16.

³² KOM(1989) 268 af 24.8.1989
'Forordning om statut for det europæiske selskab (268-1)' og
'Direktiv om fastsættelse af supplerende bestemmelser for statut for det europæiske selskab for så vidt angår medarbejderindflydelse (268-2)'
Europa-Parlamentets udtalelse ved den eneste forhandling den 4.9.2001; Rådets formelle vedtagelse den 8.10.2001
EFT L 294/2001 af 10.11.2001, s. 1 (forordning) og s. 22 (direktiv).

³³ KOM(1998) 612 af 11.11.1998
'Forslag til Rådets direktiv om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagere i Det Europæiske Fællesskab'
Rådets vedtagelse af fælles holdning den 23.7.2001; Europa-Parlamentets andenbehandling den 23.10.2001
Godkendelse den 3.12.2001; formel vedtagelse i januar 2002.

³⁴ Listen over disse initiativer kan findes på følgende adresse:
http://europa.eu.int/comm/dgs/employment_social/tender_en.htm (reference VP/2001/005).

Sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen

Sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen er en væsentlig forudsætning for kvalitet i arbejdet og bidrager til at skabe ensartede spilleregler for virksomheder i hele EU ved, at de skal følge et ensartet sæt af minimumsstandarder. Disse standarder giver sikkerhed for arbejdstagerne, samtidig med at de hjælper virksomhederne til at reducere de omkostninger, der følger af arbejdsrelaterede ulykker og sygdomme gennem forebyggelse.

Fastsættelsen af minimumsstandarder, der garanterer et højt niveau af beskyttelse og skaber ensartede spilleregler, indebærer en lang række lovgivningsmæssige foranstaltninger.

Lovgivningsarbejdet har fokuseret på fire temaer: stilladser, asbest, vibrationer og støj. Arbejdsmarkedets parter er endvidere blevet hørt om sikkerhed og sundhed for selvstændige erhvervsdrivende.

Der er i de senere år gjort fremskridt med at reducere antallet af arbejdsulykker, og det samlede antal alvorlige ulykker er faldet siden midten af halvfemserne, men dog ikke overalt i Den Europæiske Union. Det samlede fald i antallet af ulykker med næsten 10% i perioden 1994-1998 viser virkningerne af forebyggende foranstaltninger og sikkerheds- og sundhedsstandarder.

Høje forekomster af arbejdsulykker er imidlertid stadig meget bekostelige for Europas konkurrenceevne: Næsten 148 millioner arbejdsdage gik således tabt i både 1998 og 1999 som følge af sådanne ulykker. I 1998 faldt forekomsten af alvorlige ulykker på arbejdspladsen til 4.089 pr. 100.000 ansatte – hvilket stadig svarer til ca. 4,7 millioner ulykker i alt. Desuden var der i 1998 5.476 arbejdsulykker med dødelig udgang³⁵. Dette tal vidner om, at den nuværende praksis, for så vidt angår sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, er utilstrækkelig, og at den manglende socialpolitik medfører store omkostningerne for erhvervslivet og arbejdstagerne.

Forskellige mønstre for økonomiens sektorsammensætning og for stillingskategorier har en betydning her. Forekomsten af ulykker på arbejdspladsen ligger over gennemsnittet i fiskeindustrien (2,4), landbruget (1,3) bygge- og anlægssektoren (1,4) og transportsektoren (1,1) og rammer navnlig mænd med grundskoleuddannelse som højeste uddannelsesniveau, som er koncentreret i disse sektorer³⁶.

Desuden skaber en arbejdsverden i hurtig forandring, der påtvinger nye former for arbejdstilrettelæggelse kombineret med en øget arbejdsrytme og et øget tempo, nye problemer og kræver nye løsninger. Nye typer risici, som giver anledning til nye sundhedsproblemer, der omfatter forstyrrelser i ryg og bevægeapparat og såkaldte psykosociale sygdomme såsom stress, depression og angst, udgør 26% af de tilfælde, der medfører mere end to ugers fravær fra arbejdet³⁷.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog en sonderende udtalelse med henblik på at udarbejde den nye sundheds- og sikkerhedsstrategi, der skal fremsættes i begyndelsen af 2002. Denne udtalelse - der er udarbejdet i fællesskab med repræsentanter for arbejdsgiverne, arbejdstagerne og andre berørte parter - giver et vigtigt grundlag for den nye strategi, og

³⁵ Arbejdsulykker i EU 1998-1999. Kilde: Statistics in focus. Population and social conditions (16-2001).

³⁶ Kilde: Samme som ovenfor.

³⁷ Arbejdsrelaterede helbredsproblemer i EU 1998-1999. Kilde: Eurostat statistics in focus. Population and social conditions (17-2001).

fremhæver, hvordan Den Europæiske Union kan reagere på gamle og nye risici på arbejdspladsen, og sonderer, hvordan de forskellige instrumenter, der findes på europæisk plan, kan kombineres med henblik på at forbedre standarder og praksis over hele Den Europæiske Union.

De vigtigste foranstaltninger

- Stilladsdirektivet (vedtaget i juni 2001)³⁸
- Sikkerhed og sundhed for selvstændige erhvervsdrivende – anden fase af høringen af arbejdsmarkedets parter (juni 2001)³⁹
- Vibrationsdirektivet (fælles holdning i juni 2001 // andenbehandling i Europa-Parlamentet i oktober)⁴⁰
- Støjdirektivet (fælles holdning i oktober 2001)⁴¹
- Asbestdirektivet (Kommissionens forslag – juli 2001)⁴²
- Initiativbetænkning fra Det Økonomiske og Social Udvalg om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen⁴³

Arbejdsmiljø og arbejdsforhold

Det Europæiske Overvågningscenter for Forandringer blev etableret i 2001. Det vil få til opgave at indsamle og udbrede information om aspekter af økonomiske og sociale

³⁸ KOM(1998) 678 af 27.11.1998
'Minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet'
Europa-Parlamentets og Rådets undertegnelse den 27.6.2001
EFT L 195 af 19.7.2001, s. 46.

³⁹ K(2001) 1535 af 7.6.2001
'La protection de la santé et la sécurité au travail des travailleurs indépendants; approuver sa transmission aux partenaires sociaux au niveau communautaire en vue de demander leur avis' (beskyttelse af sikkerheden og sundheden på arbejdspladsen for selvstændige; godkendelse af deres fremsendelse til arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan med henblik på en udtalelse).

⁴⁰ KOM(1992) 560 af 23.12.1992
'Minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (vibrationer)'
Rådets vedtagelse af fælles holdning den 25.6.2001
EFT C 301 af 26.10.2001, s. 1
Europa-Parlamentets udtalelse ved andenbehandling den 23.10.2001.

⁴¹ KOM(1992) 560
'Minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (støj)'
Rådets vedtagelse af fælles holdning den 29.10.2001.

⁴² KOM(2001) 417 af 20.7.2001
'Beskyttelse af arbejdstagerne mod farerne ved under arbejdet at være udsat for asbest'.

⁴³ CES(2001) 937 af 11.7.2001
'Demande de la Commission européenne sollicitant l'élaboration par le Comité d'un avis exploratoire en anticipation de la communication de la Commission sur la santé et la sécurité au travail' (Anmodning fra Europa-Kommissionen om udvalgets udarbejdelse af en sonderende udtalelse forud for Kommissionens meddelelse om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen).

forandringer, der følger af teknologiske forandringer og forandringer for så vidt angår arbejdstilrettelæggelse, produktion og virksomhedsmodeller og arbejdspraksiser.

Der er også blevet oprettet en gruppe på højt plan vedrørende arbejdsmarkedsforhold. Den fokuserer på de væsentligste udfordringer for forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager i et arbejdsmiljø under forandring og retter særlig opmærksomhed mod den fremtidige udvidelse. Denne gruppe vil forelægge en rapport for Det Europæiske Råd ved dets forårsmøde i Barcelona Spring, hvori den vil skitsere et sæt af forslag, der skal hjælpe de politiske planlæggere i Europa, navnlig arbejdsmarkedets parter, med at bidrage effektivt til en forbedring af omlægningsstyringsprocessen. Arbejdsmarkedets parter har behandlet moderniseringen og forbedringen af beskæftigelsesforholdene i både første og anden fase af høringen og har herefter indledt forhandlinger om distancearbejde med henblik på at nå frem til en aftale, der skal implementeres via deres nationale medlemmer i overensstemmelse med artikel 139, stk. 2 i EF-traktaten. Retningslinjer om dette spørgsmål er allerede blevet vedtaget i telekommunikationssektoren (februar 2001) og i handelssektoren (april 2001).

Hvad vikararbejde angår, lykkedes det ikke arbejdsmarkedets parter at nå frem til en aftale. Kommissionen vil forelægge et forslag til et direktiv fra Rådet og Europa-Parlamentet i begyndelsen af 2002, der tager hensyn til resultatet af drøftelserne mellem arbejdsmarkedets parter og især de aspekter, hvor det er lykkedes at nå til enighed. Det vil også tage hensyn til fælleserklæringen fra oktober 2001 fra arbejdsmarkedets parter i sektoren for vikararbejde.

I august 2001 iværksatte Kommissionen første fase af en høring af arbejdsmarkedets parter om beskyttelse af medarbejderdata.

Arbejdsmarkedets parter opfordres desuden til at bidrage til gennemførelsen af den europæiske beskæftigelsesstrategi, navnlig søjlen for tilpasningsevne.

Her er erhvervsuddannelse et meget vigtigt element. Arbejdsmarkedets parter på brancheniveau er ved at udarbejde en fælles rapport til Det Europæiske Råd i Barcelona, som zoomer ind på et sæt af nøgleaktioner, der omfatter identifikation og foregribelse af kompetencebehov, anerkendelse og validering af kompetencer, information, støtte og vejledning og mobilisering af ressourcer. Det er hensigten efterfølgende at indlede forhandlinger om dette spørgsmål.

Arbejdsmarkedets parter beskæftiger sig også med erhvervsuddannelse på sektorplan, især gennem konkrete fælles projekter.

På lovgivningsområdet er der gjort fremskridt med Kommissionens forslag til et direktiv om ændring af Rådets direktiv 80/987/EØF om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens. Europa-Parlamentets udtalelse ved førstebehandling blev vedtaget den 29. november 2001, og Rådet nåede frem til en politisk aftale om en fælles holdning den 3. december 2001. Kommissionen offentliggjorde et arbejdspapir i juli⁴⁴ med henblik på at udarbejde en meddelelse og handlingsplan om medarbejdernes finansielle deltagelse og på at fremme en udbredt høring om dette spørgsmål.

Kommissionen vedtog ligeledes en meddelelse om de sociale aspekter i offentlige kontrakter.

⁴⁴ SEK(2001) 1308 af 26.7.2001

'Financial participation of employees in the European Union' (arbejdstagernes finansielle deltagelse i Den Europæiske Union).

- Oprettelse af Det Europæiske Overvågningscenter for Forandringer
- Bidrag fra arbejdsmarkedets parter til gennemførelsen af beskæftigelsesstrategien
- Tilpasningsevne og modernisering af arbejdsforholdene i forbindelse med beskæftigelsesstrategien - anden fase af høringen af arbejdsmarkedets parter fører til forhandlinger om distancearbejde - begyndte i oktober 2001
- Insolvens - fælles holdning i december 2001⁴⁵
- Meddelelse, der fortolker de sociale aspekter i offentlige kontrakter⁴⁶

Virksomhedernes sociale ansvar

Der er indledt en bred debat og udveksling af god praksis over hele Europa som et resultat af grønbogen om fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar. Selv om det fuldt ud er baseret på frivillighed, har virksomhederne udvist en stor interesse for at fremme og styrke deres eget sociale ansvar - over for deres arbejdstagere og det miljø, der omgiver dem. Det er et meget vigtigt aspekt for gennemførelsen af en bæredygtig udvikling og en bedre formulering af økonomiske, sociale og miljømæssige krav, navnlig i lyset af de krav, der stilles af forbrugerne.

- Grønbog om virksomhedernes sociale ansvar⁴⁷

3.3. FREMME AF SOCIAL INTEGRATION

I konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon blev det udtrykt meget klart, at 'antallet af personer i EU, der lever under fattigdomsgrænsen og i social udstødelse, er uacceptabelt'. Der blev udtrykkeligt opfordret til, at der blev taget skridt til en markant indsats for at få udryddet fattigdommen inden 2010. Selv om det ikke lykkedes det at fremsætte mål, som alle kunne enes om, skitserede Det Europæiske Råd i Lissabon de første foranstaltninger, der skulle styre indsatsen på at øge EU-samarbejdet om politikker til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Det udtrykte også klart, at 'den åbne koordinationsmetode' burde være det passende grundlag for et sådant politisk samarbejde.

Strategi vedrørende social integration – den åbne koordinationsmetode

Dette politiske vigtige gennembrud bliver yderligere udviklet inden for den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden, navnlig forpligtelsen til inden juni 2001 at forelægge en

⁴⁵ KOM(2000) 832 af 15.1.2001
'Indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens'
Europa-Parlamentets udtalelse ved førstebehandling den 29.11.2001; Europa-Parlamentets og Rådets aftale om en fælles holdning den 3.12.2001.

⁴⁶ KOM(2001) 566 af 15.10.2001
'Fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter og mulighederne for at tage hensyn til sociale aspekter i disse kontrakter'.

⁴⁷ KOM(2001) 366 af 18.7.2001
'Grønbog: Fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar'
Rådets afgørelse den 3.12.2001.

national handlingsplan for de følgende to år. Målene for strategien, som disse planer reagerer på, blev støttet af Det Europæiske Råd i Nice⁴⁸. De behandler fattigdommens og den sociale udstødelser komplekse og flerdimensionale karakter og mobiliserer en lang række politikker. Fire nøglemål er blevet identificeret:

- fremme af arbejdsmarkedsdeltagelsen og af alle borgeres adgang til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelser
- forebyggelse af risikoen for udstødelse
- indsats til fordel for de mest sårbare
- mobilisering af alle aktører.

Den fælles rapport om social integration giver en dybtgående analyse af situationen i alle medlemsstater, en vurdering af de væsentligste udfordringer i fremtiden og en identifikation af god praksis og innovative tilgange af fælles interesse. I lyset af de fire fælles mål er rapporten, der er baseret på de nationale handlingsplaner til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, som medlemsstaterne indsendte i juni 2001, det første policy-dokument fra Kommissionen om Rådet, der har til formål at tackle fattigdom og social udstødelse over hele EU, og det er derfor en milepæl i styrkelsen af den europæiske samfundsmodel. Den giver også en demonstration af den åbne koordinationsmetodes gennemførlighed på det sociale område og om potentialet i "peer review"-metoden, som er meget vigtig for den fulde gennemførelse af denne strategi.

Der er også gjort betydelige fremskridt med hensyn til at udvikle og afprøve fælles definerede og vedtagne indikatorer inden for området social integration. Desuden vil et femårigt handlingsprogram (2002-2006) fremme en bedre forståelse og måling af fattigdom og social udstødelse, udveksling af information og god praksis og netværkssamarbejde mellem relevante organisationer gennem en række aktioner, hvortil der vil være 75 millioner euro til rådighed. Disse aktioner vil desuden lette en aktiv inddragelse af ikke-statslige organisationer og andre interessenter, som kan spille en meget vigtig rolle i gennemførelsen af denne strategi. Handlingsprogrammet er et foranstaltningsorienteret initiativ, som kompletterer den videnskabelige forskning i social udstødelse og social integration, hvortil der ydes støtte via Det Europæiske Fællesskabs socioøkonomiske forskningsprogram.

De vigtigste foranstaltninger

- Den åbne koordinationsmetode er blevet taget i brug med succes inden for området social udstødelse
- Enighed om fælles mål nået af Det Europæiske Råd i Nice
- Udvikling af fælles vedtagne og definerede indikatorer i regi af Udvalget for Social Beskyttelse
- Alle medlemsstaters udarbejdelse og indsendelse af toårige nationale handlingsplaner til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

⁴⁸ Politisk aftale nået i Rådet den 17.10.2000.

- Kommissionens og medlemsstaternes fælles rapport om social inddragelse med fastsættelse af god praksis og innovative tilgange af fælles interesse⁴⁹
- Rådets og Parlamentets afgørelse om et femårigt fællesskabshandlingsprogram til bekæmpelse af social udstødelse.⁵⁰

Disse initiativer udgør vigtige udgangspunkter, men aktionerne bør intensiveres, og der vil være brug for yderligere politiske bestræbelser over de næste par år, hvis de skal have en afgørende indvirkning på fattigdommen og den sociale udstødelse.

IT- kløften

Forebyggelse af social udstødelse og fattigdom kræver foranstaltninger, der sørger for adgang til ny teknologi. En IT-kløft ville skabe nye hindringer og barrierer for fuld deltagelse på arbejdsmarkedet og i samfundet. På den anden side giver informationsteknologien muligheder for at nedbryde visse eksisterende barrierer. Ud over det igangværende arbejde både inden for rammerne af den europæiske beskæftigelsesstrategi og den åbne koordinationsmetode om social inddragelse vedtog Rådet en resolution om inddragelse i informationssamfundet, og det satte herved fart i de politiske bestræbelser og beskæftigede sig med de udfordringer, der blev identificeret i et dokument fra Kommissionen om informationssamfundets potentiale for social integration.

De vigtigste foranstaltninger

- Meddelelse om *eEurope 2002* - Virkning og indsatsområder⁵¹
- Inddragelse i informationssamfundet – Informationssamfundets potentiale for social integration i Europa⁵²
- Rådets resolution af 8. oktober 2001 om "Inddragelse i informationssamfundet" – Udnyttelse af informationssamfundets muligheder for så vidt angår social inddragelse⁵³

⁴⁹ KOM(2001) 565 af 10.10.2001
'Udkast til fælles rapport om social integration'
Rådets vedtagelse den 3.12.2001.

⁵⁰ KOM(2000) 368 af 16.6.2000
'Afgørelse om et fællesskabshandlingsprogram til fremme af medlemsstaternes samarbejde om bekæmpelse af social udstødelse'
Europa-Parlamentets forslag til beslutning ved tredjebehandling den 15.11.2001; Rådets afgørelse ved tredjebehandling den 21.11.2001.

⁵¹ KOM(2001) 140 af 13.3.2001
'*eEurope 2002 – Impact and priorities*' - en meddelelse til Det Europæiske Råds forårsmøde i Stockholm den 23.-24.3.2001
Rådets beslutning den 8.10.2001; EFT C 292 af 18.10.2001, s. 6
Rådets beslutning den 6.12.2001.

⁵² SEK(2001) 1428 af 28.9.2001
'*e-Inclusion – The Information Society's potential for social inclusion in Europe*' (Inddragelse i informationssamfundet - informationssamfundets potentiale for social integration i Europa).

⁵³ 'Inddragelse i informationssamfundet' – Udnyttelse af informationssamfundets muligheder for så vidt angår social inddragelse'
Rådets resolution af 8.10.2001
EFT C 292 af 18.10.2001, s. 2.

Bekæmpelse af alle former for forskelsbehandling

Social retfærdighed kræver respekt for de grundlæggende rettigheder og bekæmpelse af forskelsbehandling. Dette er væsentlige bestanddele i et retfærdigt samfund og for menneskeværdigheden. I den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden lagdes der stærk vægt på dette, navnlig i forbindelse med fastsættelsen af retligt bindende fælles standarder.

Dette fremgår tydeligt af de to direktiver, der er baseret på artikel 13 i EF-traktaten - artiklen om ikke-forskelsbehandling, og som skal være gennemført i national lovgivning inden 2003. Oplysningskampagner og gennemførelse af konkrete aktioner med henblik på at fremme ikke-forskelsbehandling støttes i et handlingsprogram vedtaget af Rådet og Europa-Parlamentet, og som stiller næsten 100 millioner euro til rådighed over en seksårig periode. Dette program vil ligeledes bidrage til at sikre en aktiv inddragelse af det civile samfund.

De vigtigste foranstaltninger

- Direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse⁵⁴
- Direktiv om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv⁵⁵
- Afgørelse om Fællesskabets handlingsprogram for bekæmpelse af forskelsbehandling⁵⁶

Integrationspolitik for statsborgere fra tredjelande

Ud over den europæiske beskæftigelsesstrategi og dens fokus på lige adgang til arbejdsmarkedet og strategien om social integration nåede man frem til et vigtigt gennembrud med at udvide koordineringen af de sociale sikringsordninger til også at gælde for statsborgere fra tredjelande med Rådets konklusioner om retsgrundlaget for udvidelsen af anvendelsesområdet for forordning (EØF) 1408/71 til denne personkategori. Det Europæiske Råd i Laeken opfordrede Rådet til snarest muligt at vedtage de nødvendige bestemmelser⁵⁷.

Kommissionen foreslog også et direktiv om betingelserne for tredjelandsstatsborgeres indrejse og ophold med henblik på beskæftigelse som lønmodtagere og udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed.

⁵⁴ KOM(1999) 566 af 24.11.1999
Direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse
Europa-Parlamentets udtalelse den 18.5.2000; Rådets formelle vedtagelse den 29.6.2000
EFT L 180 af 19.7.2000, s. 22.

⁵⁵ KOM(1999) 565 af 25.11.1999
' Direktiv om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv '
Europa-Parlamentets udtalelse den 5.10.2000; Rådets formelle vedtagelse den 27.11.2000
EFT L 303 af 2.12.2000, s. 16.

⁵⁶ KOM(1999) 567 af 25.11.1999
'Afgørelse om Fællesskabets handlingsplan for bekæmpelse af forskelsbehandling 2001- 2006
Europa-Parlamentets udtalelse den 5.10.2000; EFT C 178 af 22.6.2001, s. 253
Rådets formelle vedtagelse den 27.11.2000; EFT L 303 af 2.12.2000, s. 23.

⁵⁷ Se punkt 29 i formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råd i Laeken.

De vigtigste foranstaltninger

- Aftale om retsgrundlaget for udvidelse af anvendelsesområdet for forordning 1408/71 om koordineringen af de sociale sikringsordninger til også at omfatte tredjelandsstatsborgere⁵⁸.
- Forslag til et direktiv om betingelserne for tredjelandsstatsborgeres indrejse og ophold med henblik på beskæftigelse som lønmodtagere og udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed.⁵⁹

Integration af handicappede

For at øge bevidstheden om handicap og fremme integrationen af handicappede i økonomien samt øge deres muligheder for at deltage fuldt ud i samfundet er 2003 blevet proklameret Det Europæiske Handicapår. Henledning af opmærksomheden på handicap og udveksling af erfaringer og god praksis skal være med til at videreføre de politiske foranstaltninger inden for rammerne af den europæiske beskæftigelsesstrategi og den åbne koordinationsmetode for social integration.

De vigtigste foranstaltninger

- Afgørelse om Det Europæiske Handicapår⁶⁰

Effektivt partnerskab

Bekæmpelse af fattigdom og forskelsbehandling er pr. definition politiske områder, hvor en lang række aktører bør inddrages fuldt ud i udformningen og gennemførelsen af foranstaltninger. I den forstand er det et område, hvor begrebet om bedre styreformer drevet af en aktiv deltagelse af en lang række aktører på alle niveauer og et delt ansvar bør finde fuld anvendelse. Det kræver åbenhed, gennemsigtighed, effektivitet, sammenhæng og ansvarlighed. Det vil også vise forpligtelsen til at respektere forskellige kulturer og traditioner.

Inddragelsen af det civile samfund er baseret på en bred definition og omfatter en lang række aktører, navnlig ngo'er, regionale og lokale myndigheder, fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer.

⁵⁸ KOM(1998) 779 af 21.12.1998
'Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om koordineringen af de sociale sikringsordninger. Udvidelse af anvendelsesområdet for forordning nr. (EØF) 1408/71 til tredjelandsstatsborgere = Rådets konklusioner om retsgrundlaget'
Rådets (arbejds- og socialministrenes) konklusioner af 3.12.2001.

⁵⁹ KOM(2001) 386 af 11.7.2001
'Betingelserne for tredjelandsstatsborgeres indrejse og ophold med henblik på beskæftigelse som lønmodtagere og udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed'.

⁶⁰ KOM(2001) 271 af 29.5.2001
'Det Europæiske Handicapår 2003'
Europa-Parlamentets udtalelse den 15.11.2001; Rådets formelle vedtagelse den 3.12.2001.

3.4. MODERNISERING AF DEN SOCIALE BESKYTTELSE

Også med hensyn til en modernisering af den sociale beskyttelse gjorde Det Europæiske Råd i Lissabon et vigtigt politisk gennembrud ved at anføre, at de fælles udfordringer bedre kan tackles som del af en fælles indsats. De politiske retningslinjer, der blev fastlagt i Nice, lægger vægt på, at moderniseringen af de sociale beskyttelsesordninger skal opfylde solidaritetskravene, navnlig med hensyn til pensionering og sundhedspleje, samtidig med at de bidrager til en aktiv velfærdsstat, der tilskynder til erhvervsaktivitet.

Samarbejde for en sikker og bæredygtig pension

Det første spørgsmål angår pensionsordninger. Dette er området, hvor en modernisering af ordninger er gjort uopsættelig nødvendig af befolkningens aldring og dens indvirkning på ældrebyrden. Uden foranstaltninger - bl.a. med henblik på at øge arbejdsmarkedsdeltagelsen, konsolidere de offentlige finanser og tilpasse de sociale beskyttelsesordninger - kan pensionerne blive økonomisk ubæredygtige i fremtiden og således ude af stand til at opfylde deres sociale mål.

Selv om reformen af pensionsordningerne forbliver medlemsstaternes ansvar, er samarbejdet på EU-plan blevet intensiveret - navnlig via Udvalget for Social Beskyttelse, og det har nydt gavn af det arbejde, der er udført af Udvalget for Økonomisk Politik og dets analyse om aldringens projekterede indvirkning på budgetterne. Ved Det Europæiske Råds møde i Gøteborg blev der lagt vægt på den åbne koordinationsmetodes potentiale, og Det Europæiske Råd i Laeken vedtog de mål, som de nationale rapporter skal imødekomme.

Disse fælles mål for bæredygtige pensionsordninger understreger behovet for at opretholde en passende pensionsdækning og solidaritet i pensionsordninger, sikre økonomisk bæredygtighed gennem et højt beskæftigelsesniveau, sund forvaltning af de offentlige finanser og relevante pensionsreformer samt modernisere pensionsordningerne, så de afspejler samfundets og individernes ændrede behov.

De vigtigste foranstaltninger

- Meddelelse om den fremtidige udvikling for den sociale beskyttelse på lang sigt⁶¹
- Meddelelse om understøttelse af nationale strategier for sikre og bæredygtige pensioner⁶²
- Bidrag fra Udvalget for Social Beskyttelse og Udvalget for Økonomisk Politik, som undersøger de sociale og økonomiske virkninger af befolkningens aldring - bl.a. i en fælles rapport - og går videre med samarbejdet for en sikker og bæredygtig pension.
- Mål for en åben koordinationsmetode vedrørende pensioner støttet af Det Europæiske Råd i Laeken

⁶¹ KOM(2000) 622 af 11.10.2000
'Den fremtidige udvikling for den sociale beskyttelse på lang sigt: Sikre og bæredygtige pensioner'
Europa-Parlamentets beslutning af 17.5.2001.

⁶² KOM(2001) 362 af 3.7.2001
'Anvendelse af en integreret tilgang til at understøtte nationale strategier for sikre og bæredygtige pensioner'.

Sundhed

Timingens i den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden for konkret aktion vedrørende sundhedspleje er 2003⁶³. Kommissionen har beredt jordbunden for dette arbejde ved at forelægge en meddelelse om den fremtidige sundheds- og ældrepleje, navnlig i sammenhæng med problematikken vedrørende en aldrende befolkning⁶⁴.

Den undersøger grundlaget for samarbejde i traktaten og anden gældende fællesskabsret og understreger, at de nationale systemer står over for fælles udfordringer, dvs. aldring, tekniske innovationer og nye krav fra borgere skabt af bedre levestandard og bedre information. Den identificerer tre mål på langt sigt, som skal nås samtidig:

- Sikring af, at alle har adgang til sundhedspleje
- Forbedring af sundhedsplejesystemernes kvalitet
- Opretholdelse af plejesystemernes finansielle stabilitet

Denne meddelelse vil støtte udarbejdelsen af den fælles situationsrapport om *retningslinjer inden for sundheds- og ældreplejeområdet*, som Udvalget for Social Beskyttelse og Udvalget for Økonomisk Politik vil forelægge for Det Europæiske Råd i Barcelona.

Arbejdet på dette område bør ses i sammenhæng med Fællesskabets sundhedsstrategi.

3.5. FREMME AF LIGEBEHANDLING AF MÆND OG KVINDER

Inddragelse af ligestillingsaspektet

Politikken til fremme af ligebehandling af mænd og kvinder hviler på to søjler: inddragelse af ligestillingsaspektet og særlige foranstaltninger. Inddragelse af ligestillingsaspektet indebærer, at ligebehandling bør blive fokus for opmærksomhed - såvel som justering af politikken, hvor dette måtte være relevant - inden for alle politiske områder. Fremme af ligebehandling er ikke baseret på rettigheder, men er en væsentlig bestanddel i politikken til fremme af økonomiske og sociale fremskridt. Det er grunden til, at den fremtræder så stærkt i beskæftigelsesstrategien og også behandles i strategien om social integration. Det overordnede mål er at fremme kvinders fulde deltagelse i det økonomiske, videnskabelige, sociale, politiske og civile liv.

Der er blevet lavet en omfattende oversigt over de fremskridt, der er gjort med hensyn til ligebehandling af mænd og kvinder i den årlige rapport, der udgør baggrunden for det allerførste årlige arbejdsprogram for hver enkelt af Kommissionens tjenestegrene for gennemførelsen af rammestrategien om ligestilling af mænd og kvinder⁶⁵. En meddelelse om

⁶³ KOM(2000) 285 af 16.5.2000

'Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om Det Europæiske Fællesskabs strategi på sundhedsområdet' (285-1)

'Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om vedtagelse af et program for Fællesskabets indsats for folkesundheden (2001-2006)' (285-2).

⁶⁴ KOM(2001) 723 af 5.12.2001

'The future of health care and care for the elderly: guaranteeing accessibility, quality and financial viability' (sundheds- og ældreplejens fremtid: bedre adgang for alle, kvalitet og finansiell bæredygtighed).

⁶⁵ SEK(2001) 382 af 2.3.2001

hensyntagen til kønsaspektet i Fællesskabets udviklingssamarbejde illustrerede, hvordan inddragelse af ligestillingsaspektet foregår inden for andre politiske områder⁶⁶.

Bindende ikke-diskriminationsforanstaltninger

Europa-Parlamentet og Rådet er ved at forhandle om en ændring af direktiv 76/207 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse forfremmelse samt arbejdsvilkår. Rådet vedtog en fælles holdning i juli 2001, og Europa-Parlamentet har afgivet sin udtalelse ved andenbehandling i oktober, som derefter vil blive efterfulgt af en forligsprocedure mellem disse to institutioner med henblik på at nå frem til en afgørelse i første halvdel af 2002.

Oplysningskampagner

I centrum for oplysningskampagner og udveksling af god praksis står handlingsprogrammet, som er en del af rammestrategien om ligestilling af mænd og kvinder. I 2001 var opmærksomheden rettet mod forskellen i mænds og kvinders løn, og hvordan denne forskel kan reduceres og afskaffet helt⁶⁷.

Der er blevet indledt en forundersøgelse om oprettelsen af et europæisk kønsinstitut.

Lige løn

Lige løn for lige arbejde er et grundlæggende princip i traktaten. Det er også stadig det mest synlige aspekt i kønsdiskrimineringen i Europa i dag. Det blev derfor valgt som det prioriterede tema for 2001 i programmet om ligebehandling. Det Europæiske Råd rejste spørgsmålet om forskellen i mænds og kvinders løn i marts 2001 og pegede på behovet for indikatorer til at overvåge fremskridt. Både som følge af vurderingen af kvaliteten i arbejdet og ekspertisen i beskæftigelsesprocessen blev den "ujusterede" forskel i mænds og kvinders løn medtaget som en strukturel indikator til måling af fremskridt med Lissabon-strategien. Dette arbejde blev støttet i Europa-Parlamentets initiativbetænkning om lige løn for lige arbejde, der blev vedtaget i september 2001 og ved Rådets vedtagelse af ni indikatorer om lønforskelle som opfølgning af Beijing-handlingsplanen.

Forening af arbejds- og familieliv

Dette område bliver behandlet meget grundigt i forbindelse med den europæiske beskæftigelsesstrategi, navnlig under søjlen for lige muligheder. Men det fremmes ligeledes i den eksisterende lovgivning om forældreorlov, som Kommissionen er ved at udarbejde en rapport om.

'Work programme for 2001 of each Commission service for the implementation of the Framework Strategy on Gender Equality' (arbejdsprogram for 2001 for hver enkelt af Kommissionens tjenestegrene vedrørende gennemførelsen af EF-rammestrategien for ligestilling mellem mænd og kvinder Europa-Parlamentets beslutning af 3.7.2001.

⁶⁶ KOM(2001) 295 af 21.6.2001

'Handlingsprogram for generel hensyntagen til kønsaspektet i Fællesskabets udviklingssamarbejde' Rådets konklusioner af 8.11.2001.

⁶⁷ KOM(2001) 119 af 2.3.2001

'EF-rammestrategien for ligestilling mellem mænd og kvinder - Arbejdsprogram for 2001' Europa-Parlamentets beslutning af 3.7.2001

De vigtigste foranstaltninger

- Inddragelse af ligestillingsaspektet i alle relevante politiske områder
- Årsberetning om ligestilling for kvinder og mænd i Den Europæiske Union 2000⁶⁸
- Indsats mod forskel i mænds og kvinders løn: Europa-Parlamentets initiativbetænkning⁶⁹, handlingsprogrammet for ligestilling mellem mænd og kvinder, strukturelle indikatorer, der ledsager Lissabon-strategien
- Styrkelse af beskæftigelsesstrategiens søjle for lige muligheder
- Fremskridt gjort af Europa-Parlamentet og Rådet med ændring af direktivet om adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, fremmelse samt arbejdsvilkår

3.6. STYRKELSE AF DET SOCIALE ASPEKT AF UDVIDELSEN OG DEN EUROPÆISKE UNIONS FORBINDELSER UDADTIL

Udvidelsen

Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden angav en række foranstaltninger, som skulle bidrage til at forberede udvidelsen af Unionen under betingelser præget af en afbalanceret økonomisk og social udvikling. Overvågning af overholdelsen af gældende fællesskabsret på beskæftigelses- og det social- og arbejdsmarkedspolitiske område er et vigtigt aspekt i forberedelsen af udvidelsen. Inden for førtiltrædelsesstrategien er det et lige så vigtigt aspekt at bistå med at forberede kandidatlandene med at sikre, at de, når de først er blevet medlemmer, øjeblikkeligt kan blive fuldt ud inddraget i de eksisterende politiske processer. Dette gælder ikke kun for de politiske processer vedrørende beskæftigelse og social integration, men det indebærer også, at arbejdsmarkedets parter og ngo'erne kan deltage fuldt ud i udviklingen og gennemførelsen af politikker. Dette arbejde gennemføres i alt væsentligt via bilaterale kontakter, fælles arrangementer og udarbejdelse af fælles papirer.

Overvågningen af beskæftigelsesstrategien er afspejlet i fælles vurderinger af de beskæftigelsespolitiske prioriteter, der er undertegnet af Kommissionen og det berørte kandidatland. Ved udgangen af 2001 var der undertegnet fælles papirer for Tjekkiet, Slovenien, Polen, Estland, Malta, Ungarn, Slovakiet og Cypern. Kommissionen er også i færd med at udarbejde forslag til udvikling af samarbejde med kandidatlandene om social integration. For at bistå arbejdsmarkedets parter i kandidatlandene med at forberede tiltrædelsen og styrke deres strukturer har Kommissionen støttet relevante initiativer fra arbejdsmarkedets parter.

Der er ved at blive truffet foranstaltninger til at forberede kandidatlandene til at deltage i Den Europæiske Socialfond. Kommissionen har forelagt en meddelelse om følgerne af udvidelsen for de regioner, der grænser op til kandidatlandene.

⁶⁸ KOM(2001) 179 af 2.4.2001

'Årsberetning om lige muligheder for kvinder og mænd i Den Europæiske Union 2000'.

⁶⁹ Europa-Parlamentets initiativbetænkning A5/2001/275 af 11.7.2001

'Lige løn for samme arbejde'.

De vigtigste foranstaltninger

- Fortsat overvågning af overholdelsen af fællesskabsretten
- Fælles vurderinger af beskæftigelsespolitiske prioriteter
- Bilateral kontakt og fælles arrangementer for at støtte arbejdsmarkedsparternes rolle
- Støtte til de civile samfund
- Forberedelse af deltagelse i ESF
- Meddelelse om fællesskabsforanstaltning for grænseregionerne⁷⁰

Internationalt samarbejde

Kommissionen leverede et input til verdenskonferencen i Durban mod racisme, racediskrimination, fremmedhad og hermed beslægtet intolerance. Den forelagde ligeledes en meddelelse om grundlæggende arbejdsstandarder og forbedring af de sociale styringssystemer i en global økonomi. Udvekslingen af skrivelser mellem Kommissionen og ILO i maj 2001 er vigtig i denne forbindelse. På den fjerde WTO-ministerkonference i november 2001 bekræftede WTO-medlemmerne viljen til at fremme de grundlæggende arbejdsstandarder og samarbejdet mellem ILO og WTO-sekretariatene. I denne sammenhæng vil Fællesskabet tilskynde WTO-sekretariatet til at spille en aktiv rolle, og Kommissionens eget samarbejde med ILO vil blive styrket i fortsættelse af Doha-konklusionerne.

Hvad angår kvinder i Middelhavslandene har Europa-Parlamentet vedtaget en resolution om konsekvenserne af globaliseringen.

For at gøre sin sociale politiks eksterne dimension mere synlig afholdt Kommissionen en konference med titlen "Den europæiske social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden og EU's internationale partnere" i november 2001.

De vigtigste foranstaltninger

- Meddelelse til Durban-konferencen mod racisme⁷¹
- Meddelelse om grundlæggende arbejdstagerrettigheder⁷²

⁷⁰ KOM(2001) 437 af 25.7.2001

'Følgerne af EU's udvidelse for de regioner, der grænser op til ansøgerlandene - fællesskabsforanstaltning for grænseregionerne'.

⁷¹ KOM(2001) 291 af 1.6.2001

'Bidrag til verdenskonferencen mod racisme, racediskrimination, fremmedhad og dermed beslægtet intolerance (Durban, Sydafrika, 31.8. - 7.9.2001)'

Rådets konklusioner den 16.7.2001.

⁷² KOM(2001) 416 af 18.7.2001

'Fremme af grundlæggende arbejdstagerrettigheder og forbedring af de sociale styringssystemer i en globaliseret økonomi'

Rådets resolution af 3.12.2001.

- Europa-Parlamentets beslutning om globaliseringens følger for indvandrerkvinder fra Middelhavslandene⁷³

4. KONKLUSION OG FREMTIDSUDSIGTER

Generelt befinder dagsordenen sig på sporet, når det gælder om at omsætte forpligtelser til konkrete handlinger. Alle de nye initiativer, som Kommissionen udtrykkeligt har bebudet, at den ville igangsætte inden udgangen af 2001, er blevet taget.

Gennemførelsen af den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden er et klart eksempel på nye og forbedrede styreformere og viser i praksis, hvordan offentlige myndigheder på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan arbejder effektivt sammen med arbejdsmarkedets parter og det civile samfund for at gennemføre reformer. Dette er tæt forbundet med anvendelsen af den rigtige kombination af politiske instrumenter.

Arbejdsmarkeder er blevet underkastet reform gennem den europæiske beskæftigelsesstrategi. Dette støttes af Den Europæiske Socialfond, bl.a. gennem investering i mennesker. Rådet og Europa-Parlamentet har ført forhandlinger om en række forslag til lovgivning inden for sådanne områder som sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, inddragelse af arbejdstagere og ligebehandling af mænd og kvinder. Den åbne koordinationsmetode leverer konkrete foranstaltninger til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Der bliver indledt reformer af de sociale sikringssystemer, bl.a. pensioner, med henblik på at opfylde både sociale og finansielle mål på en bæredygtig måde. Arbejdsmarkedets parter forhandlinger vil føre til modernisering af fleksibilitet og sikkerhed med hensyn til modernisering af arbejdstilrettelæggelsen, bl.a. distancearbejde. Handlingsprogrammer til bekæmpelse af forskelsbehandling, lige muligheder og social integration letter ikke blot udvekslingen af erfaringer og god praksis, men bidrager også til at inddrage alle interessenter, herunder ngo'er på EU-plan, i disse områder. Tilskyndelse af virksomheder til frivilligt at støtte bæredygtig udvikling har fundet sted i grønbogen om virksomhedernes sociale ansvar.

Hvad fremtiden angår, er der en række vigtige nye initiativer, der vil blive igangsat i 2002. Det bør være hovedmålet at fortsætte gennemførelsen af de strukturreformer, man forestillede sig i Lissabon, og skitserede i den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden inden for de forskellige processer og politikker, om end det var, mens man indførte nye elementer, der skulle hjælpe med til at imødegå nye udfordringer. Dette vil afspejle dagsordenens dynamiske og fleksible karakter.

→ På **beskæftigelsesfronten**, vil de væsentligste initiativer vedrøre:

- Fuldførelse af en evaluering af de første fem år af gennemførelsen af Luxembourg-processen, som vil føre til en meddelelse, der vil inspirere til beskæftigelsespakken for 2002.
- Udarbejdelse af en fælles rapport fra Kommissionen og Rådet om at øge arbejdsstyrkedeltagelsen og tilskynde ældre til at blive længere på arbejdsmarkedet i fortsættelse af det, der blev formuleret ved topmødet i Stockholm.

⁷³ 'Globaliseringens konsekvenser for indvandrerkvinder fra Middelhavslandene'.

- Forelæggelse af en handlingsplan om kvalifikationer og mobilitet for Det Europæiske Råd i Barcelona. En ny foranstaltning her kunne være udfærdigelse af et europæisk sygesikringskort inden for rammerne af mobilitetshandlingsplanen. Dette vil være et meget vigtigt aspekt, hvis man effektivt skal forbedre den frie bevægelighed inden for Den Europæiske Union, og det vil støtte udviklingen af arbejdstagernes mobilitet. Senere på året vil der også komme et forslag om en revision af retsgrundlaget for EURES.
- Forelæggelse af en meddelelse om inddragelse af beskæftigelsesaspektet i andre fællesskabspolitikker, der vil blive forelagt i 2003.

→ **Om forandringer** og arbejdsmiljøet:

- Dagsordenens dynamiske og fleksible karakter vil blive afspejlet i et nyt initiativ om foregribelse og udnyttelse af ændringer og behovet for en ny tilgang til de sociale aspekter i forbindelse med omstrukturering af virksomheder. Dette initiativ tager sigte på at fremme dialogen mellem arbejdsmarkedets parter for at indkredse og udvikle god praksis med henblik på at foregribe og styre omstruktureringer. Målet om nye fokuspunkter vil tage sigte på at fremme økonomiske forbedringer og bidrage til et miljø, hvor et økonomisk opsving hurtigere og bedre kan udmøntes i skabelsen af flere nettojob. At gøre Europa til den mest konkurrencedygtige økonomi i verden inden 2010 vil netop kræve foranstaltninger, der letter afstemningen af kortsigtede mål med langsigtede strategiske målsætninger.
- Kommissionen vil i begyndelsen af 2002 forelægge en ny strategi for sikkerhed og sundhed.
- På baggrund af arbejdsmarkedsparternes fælles erklæring i Laeken kunne en fornyelse af den sociale dialog, der relaterer til den økonomiske situation, desuden omfatte:
 - indgåelse af nye "frivillige" aftaler om livslang uddannelse og distancearbejde
 - styrkelse af arbejdsmarkedsparternes inddragelse i den åbne koordinationsmetode, navnlig i beskæftigelsesstrategien
 - styrkelse af den sektorspecifikke sociale dialog i forbindelse med den økonomiske udvikling
 - fremme af virksomheders sociale ansvar med en referenceramme for fremtidige udviklinger, der er baseret på en ny meddelelse om virksomheders sociale ansvar.
- Kommissionen vil også inden sommeren 2002 forelægge en meddelelse om den sociale dialog med et forslag om et nyt samordningsudvalg.
- Kommissionen vil desuden igangsætte en anden fases høring om beskyttelse af arbejdstagerdata i første halvdel af 2002. Den vil ligeledes forelægge en meddelelse om finansiel deltagelse.
- Hvad lovgivning angår, vil Kommissionen i begyndelsen af 2002 forelægge et forslag til et direktiv om vikarbureauarbejde. Den vil også overveje en revision af direktivet om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg.

→ Hvad **social integration** angår:

- Fastsættelsen af konkrete langsigtede mål for Unionen i lyset af de forpligtelser, der blev indgået i Lissabon, om at gøre et betydeligt arbejde for at udrydde fattigdommen inden 2010 ved at bygge videre på den vedtagne rapport om indikatorer vedrørende social integration vil udgøre et vigtigt initiativ for bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse.
- Overordnet bør 2002 imidlertid være et år, hvor man konsoliderer den integrationsproces, der blev igangsat for nylig. Det vil være begyndelsen på gennemførelsen af handlingsprogrammet.
- Desuden vil der blive rettet særlig opmærksomhed på forberedelsen af det europæiske handicapår.

→ Med hensyn til moderniseringen af den **sociale beskyttelse**:

- De første nationale strategier vedrørende pensioner forventes at foreligge inden september 2002, og den første fælles rapport fra Kommissionen og Rådet skulle efter planen foreligge i december.
- Også hvad sundheds- og ældreplejeområdet angår, vil en indledende rapport blive forelagt Det Europæiske Råd i Barcelona.

→ Alle de til rådighed værende instrumenter vil blive taget i brug i 2002 for at styrke **ligestillingen mellem mænd og kvinder** med:

- Et forslag til et direktiv med hjemmel i artikel 13 i EF-traktaten om bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af køn på andre områder end beskæftigelsesområdet.
- Et politisk initiativ om køn i forbindelserne med tredjelande.
- En koncentration af indsatsen med hensyn til temaet forening af arbejds- og familieliv inden for rammerne af den europæiske beskæftigelsesstrategi under søjlen for lige muligheder.
- Handlingsprogrammet inden for området forældreorlov, som Kommissionen er ved at udarbejde en rapport om.
- Konference om vold mod kvinder.

→ Hvad **udvidelsen og forbindelserne med tredjelande** angår:

- Samarbejdet med kandidatlandene vil blive intensiveret, og Kommissionens årlige synteserapport for 2003 vil nævne de fremskridt, der er gjort inden for områderne beskæftigelse og sociale anliggender.
- I **førtiltrædelsesstrategien** skal der lægges vægt på de forberedende foranstaltninger, der skal gøre det muligt for kandidatlandene at deltage i den åbne koordinationsmetode inden for området beskæftigelse og social integration, såvel som en tiltagende åbning af programmerne på beskæftigelsesområdet og det sociale område for kandidatlandene.

- Hvad internationale samarbejdsaktiviteter angår, vil Kommissionen tilrettelægge fælles arrangementer om 'kvalifikationer og mobilitet' sammen med USA og om 'ældre arbejdstagere' sammen med Japan i begyndelsen af 2002.
- Tilskyndelse af ældre til at blive længere på arbejdsmarkedet vil også være et centralt emne for verdensforsamlingen om aldring i Madrid og G-8-mødet i Montreal i april 2002.
- Gennem et samarbejde med ILO vil der blive lagt særlig vægt på arbejdsstandarder, bl.a. i forbindelse med opfølgningen af meddelelsen om grundlæggende arbejdsstandarder.

Også for 2002 vil dagsordenen være et godt eksempel på, hvordan alle fællesskabsinstrumenter kan kombineres for at nå strategiske mål. Den åbne koordinationsmetode, lovgivning, den sociale dialog, støtte via strukturfondene, de europæiske støtteprogrammer er alle gearet til at nå målene om økonomiske og sociale fremskridt.

Men succesen i forbindelse med dens gennemførelse vil helt og aldeles afhænge af alle aktørers engagement, når det gælder om at påtage sig deres respektive ansvar.